

- [8] Stetsenko I. B. Logics of the world (learning from three years): Workbook for the development of thinking of children 3-4 years old (first year of education). Zaporizhzhia: TOV «LIPS» LTD, 2019. 56. [in Ukrainian].
- [9] Yemchuk O. H. Pedagogical conditions of logical and mathematical development of preschool children. Innovatsiina pedahohika, 2021. 32. 203–207. [in Ukrainian].
- [10] Bazovyi komponent doshkilnoi osvity. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf. [in Ukrainian].
- [11] State standard of preschool education: features of implementation / Uporiad.: O. H. Kosenchuk, I. M. Novyk, O. A. Venhlovskaya, L. V. Kuzemko. Kharkiv: Ranok, 2021. 240. [in Ukrainian].
- [12] Logical thinking: what is it? Logical operations, forms and laws of thinking. How to learn to think logically? Gift: Website. Retrieved from <https://podarynok.com.ua/log-chno-mislennya-scho-ce-take-ponyattya-yak-rozvinuti-log-chn-operac-formi-zakoni-mislennya-yak-navchitisya-misliti-log-chno/>. [in Ukrainian].
- [13] Pahuta T. I. The method of forming elementary mathematical concepts of preschoolers: Educational and methodological guide. Lviv: Novyi Svit-2000, 2020. 298. [in Ukrainian].
- [14] Bilan O. I. Ukrainian preschool: Preschool child development program. Ternopil: Mandrivets, 2017. 256. [in Ukrainian].
- [15] Child: Educational program for children from two to seven years old / nauk. ker. proiektu V. O. Ohnev`iuk; avt. kol.: H. V. Bielienska, O. L. Bohinich, V. M. Vertuhina [ta in.]; nauk. red. H. V. Bielienska. Kyiv: Kyiv. un-t im. B.Hrinchenka, 2020. 440. [in Ukrainian].
- [16] Education and care/ Education & Care: Early childhood and preschool education program V. A. Voronov, K. V. Kovalchuk, N. V. Pikanova, O. D. Reipolska, S. O. Sysoieva, K. Yu. Stankevych. Kyiv: FOP V. B. Ferenets, 2021. 130. [in Ukrainian].
- [17] Bezsonova O. Two sides of the coin, or What educational innovations to implement in kindergarten. Vykhovatel-metodyst doshkilnoho zakladu. 2021. 9. 26-28. [in Ukrainian].
- [18] Krutii K. L., Stetsenko I. B. Block-thematic planning of educational activities with children of younger preschool age according to the alternative program for the formation of a culture of engineering thinking in preschoolers "STREAM-education, or Paths to the Universe" Zaporizhzhia: TOV «LIPS», 2018. 128. [in Ukrainian].

УДК 373.2.015.3

DOI: 10.31652/2412-1142-2024-71-108-116

Старовойт Леся Василівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID: 0000-0002-5888-1651
starovojt.vin@gmail.com

Якименко Юлія Ігорівна

асистент кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID: 0000-0002-7552-359X
jyliett@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДІТЕЙ У ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Стаття присвячена актуальній та соціально значущій проблемі формування ціннісних орієнтацій дітей у процесі художньої діяльності. Молодший шкільний вік як початковий етап соціалізації дитини потребує особливої уваги. Саме зі вступом дитини до закладу загальної середньої освіти стає можливим цілеспрямований педагогічний вплив на її особистість. Художня діяльність в освітньому процесі є суттєвим підґрунтям у формуванні ціннісних орієнтацій дітей. Адже це сприяє формуванню особистісної позиції дитини, бажанню до самовираження, розвитку

пізнавальних інтересів, формуванню вмінь розуміти художній образ тощо. Ціннісні орієнтації є сукупністю цінностей, переконань і уявлень, які визначають те, що для конкретної особи чи спільноти є важливим, цінним та прийнятним в житті.

У статті розкрито теоретико-методологічні засади дослідження проблеми формування ціннісних орієнтацій дітей в процесі художньої діяльності; проаналізовано вплив вікових та індивідуальних особливостей на процес формування ціннісних орієнтацій молодших школярів; визначено педагогічні можливості художньої діяльності у формуванні ціннісних орієнтацій молодших школярів, визначено критерії та показники сформованості ціннісних орієнтацій дітей у процесі художньої діяльності. У статті окреслено шляхи формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі художньої діяльності; уточнено педагогічні умови оптимізації формування у молодших школярів ціннісних орієнтацій у процесі художньої діяльності, окреслено методичні основи формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі художньої діяльності; розкрито особливості аксіологічного підходу у процесі художньої діяльності як навчальна вимога часу, визначено показники методичної готовності вчителів до формування у молодших школярів ціннісних орієнтацій у процесі художньої діяльності.

Ключові слова: аксіологія; ціннісні орієнтації; художня діяльність; молодший шкільний вік

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасний стан динамічних процесів у суспільстві потребує зміни у пріоритетних напрямках, переосмислення освітніх завдань. Утвердження особистості як найвищої цінності визначає потребу формування аксіологічної сфери. Проблема формування ціннісних орієнтацій дітей залишається актуальною у сучасному світі. Ціннісні орієнтації визначають, як особистість сприймає світ навколо себе і приймає рішення. Вони формуються на підґрунті виховання, соціального середовища та впливу різних соціальних чинників. З огляду на це постає потреба в реалізації ціннісно-зорієнтованого підходу в освіті.

Формування ціннісних орієнтацій є важливим процесом в житті кожної особистості і суспільства в цілому. Це означає встановлення, розвиток і закріплення системи цінностей, які визначають, що важливо і цінне для конкретної людини або групи людей. Цінності визначають, які рішення і дії особистість приймає в різних ситуаціях. Вони впливають на вчинки і ставлення до інших людей, на самоповагу та самопізнання. Цінності слугують основою для розвитку моральних переконань і етичних принципів, впливають на міжособистісні відносини. Загалом, формування ціннісних орієнтацій є важливим елементом психологічного, соціального та етичного розвитку особистості. Воно визначає те, як людина сприймає світ і як реагує на нього, впливаючи на життя в усіх його аспектах.

У Законі України Про освіту зазначено, що загальний характер освіти передбачає формування особистості громадянина, який здатний приймати відповідальні рішення, розуміти суть громадянського суспільства, демократії, прав та свобод людини. Закон визначає завдання освіти в тому, щоб сприяти гармонійному розвитку фізичних, інтелектуальних, моральних, емоційних та соціальних якостей особистості. В освітньому процесі акцентується увага на вихованні у дітей загальнолюдських цінностей, таких як повага до прав людини, толерантність, відкритість до інших культур і точок зору, патріотизм і відчуття громадянської відповідальності [1].

Молодший шкільний вік - це час, коли формуються норми спілкування. Ця позиція спрямована на те, щоб діти усвідомлювали своє ставлення до себе та інших і висловлювали його у своїх діях і словах. Соціальні цінності добра, справедливості та краси конкретно розуміються і використовуються постійно, незалежно від ситуації. Цілісність ціннісних стосунків з оточуючими дає змогу дітям засвоювати моральні та естетичні категорії. Молодший шкільний вік є сприятливим для формування ціннісно-позитивних рис дитини. Сприятливі умови для цього створюють відкритість до зовнішніх чинників, гнучкість, сугестивність та здатність до наслідування. Важливо підкреслити значення емоцій, які відіграють ключову роль у регуляції дитячої діяльності та у формуванні ціннісних орієнтацій. Таким чином, основними компонентами, які є основою для формування ціннісних орієнтацій дитини, є: когнітивний (формування ціннісних уявлень), емоційний (чуттєва реакція, переживання), діяльнісний (взаємодія з навколишнім світом).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування ціннісних орієнтацій у підростаючого покоління привертає увагу і вивчається вітчизняними та зарубіжними дослідниками. Філософсько-соціологічний контекст представлено в наукових роботах В. Василенка, О. Дробницького, І. Зязюна, В. Кременя, М.Марчука. Загальні підходи, що розкривають психологічну природу цінностей та взаємодію особистості з навколишньою дійсністю, розкрили у своїх працях І. Бех, Л. Божович, О. Киричук, Л. Масол, О. Матвієнко та ін. Педагогічний аспект ціннісних ставлень висвітлено у працях О. Вишневського, В. Киричок, О. Савченко, О. Сухомлинська та ін. Питання формування ціннісних уявлень у процесі позакласної та позашкільної діяльності проаналізовано у працях Т. Баранової, Н. Бутенко, О. Колонькової, О. Кононко, Н. Кудикіної, А. Лазарука, Г. Люблінської, К. Чорної та інших.

Актуальними є дисертаційні дослідження з означеної теми зокрема: у науковому дослідженні М. Генік розкрито шляхи формування морально-етичних цінностей молодших школярів засобами народознавства, Л. Гуцан досліджено особливості виховання у молодших школярів позитивного ставлення до традицій і звичаїв українського народу, О. Крюкова розкрила проблему формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі сприйняття музики та інші.

Розкриваючи зміст особистісних цінностей І. Бех наголошує, що це поняття відображає факт включення суб'єкта в соціальні зв'язки і відносини та інтерпретує особистість як соціокультурну реальність. Поняття «особистісні цінності» він пов'язує з освоєнням суспільних цінностей конкретними індивідами. Під особистісними цінностями науковець розуміє свідомо узагальнене самоціннісне смислоутворення особистості, яке може перебувати на різних рівнях узагальнення і становить ціннісну систему особистості [2]. Особистісні цінності утворюють внутрішній стрижень особистості, якщо їхня внутрішня природа і структура впливають із процесу смислоутворення, і можуть бути інтерпретовані як ціннісна етична орієнтація, яка, з одного боку, забезпечує цілісне і суб'єктивне розуміння індивідуальної поведінки людини, а з іншого - сприяє розширенню її світоглядних орієнтирів.

Важливість проблеми формування ціннісних орієнтацій дітей у процесі художньої діяльності визначається суперечністю між організацією освітнього процесу та існуючою системою ціннісних орієнтацій особистості, необхідністю формування ціннісних орієнтацій у дітей молодшого шкільного віку та відсутністю дидактичних і методичних засобів оптимізації цього процесу. Це зумовлює вивчення умов і методичних засобів цього явища в молодшому шкільному віці, який має специфічні особливості.

Мета статті – розкрити педагогічні можливості художньої діяльності у формуванні ціннісних орієнтацій молодших школярів.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Художня діяльність має вагомі потенційні можливості для формування ціннісних орієнтацій дітей. Л. Масол наголошує, що художня діяльність формує мислення та спрямовує на різноманітні способи вирішення освітніх завдань, опираючись на потужний арсенал «невербального». Художня діяльність сприяє створенню передумов для організації різних способів пізнання (конкретного та формального, іконічного та символічного) і безпосередньому розвитку мислення, що є освітньою цінністю [3].

На жаль, школа не завжди надає пріоритет художній діяльності. Загалом, залучення дітей до художньо-творчої діяльності не є пріоритетним. Відсутність образного мислення негативно впливає не лише на творчу діяльність, а й на наукову. Крім того, послаблюються механізми психологічного захисту, а отже, знижується стійкість до психологічного стресу, що блокує формування цінностей.

Для того, щоб визначити рівень сформованості ціннісних орієнтацій молодших школярів, було проведено констатувальний експеримент у закладах загальної середньої

освіти м. Вінниці. Критеріями та показниками сформованості ціннісних орієнтацій дітей у процесі художньої діяльності ми визначили: пізнання (необхідність нових знань, здатність до аналізу, здатність формулювати власні судження, здатність отримувати ціннісну інформацію з навколишнього середовища), переживання (здатність до емоційної реакції, здатність до позитивних емоцій, адекватність емоційної реакції), перетворення (розширення спектру світосприйняття через діяльність, прагнення до творчої реалізації, самовираження).

У процесі експериментального дослідження нами була проведена бесіда з молодшими школярами, мета якої полягала у тому, щоб визначити рівень розуміння дітьми поняття цінність. Результати дають змогу стверджувати, що молодші школярі у поняття цінності вкладають різний зміст (рис. 1.).

Рис. 1. Діаграма ціннісних орієнтацій молодших школярів

Для того, щоб об'єктивно визначити рівень сформованості ціннісних орієнтацій дітей нами було запропоновано завдання, яке полягало в тому, щоб закінчити речення: «Я найбільше за все люблю...». Схвально, що для значної частини дітей сім'я є пріоритетною цінністю. Результати представлено на рис. 2.

Рис. 2. Діаграма особистісних уподобань молодших школярів

Для того, щоб з'ясувати ставлення школярів до предметів мистецького циклу нами було запропоновано визначити, яке місце посідає той чи інший навчальний предмет в уподобаннях дітей (школярі мали можливість обирати кілька предметів). Результати представлено у рис 3.

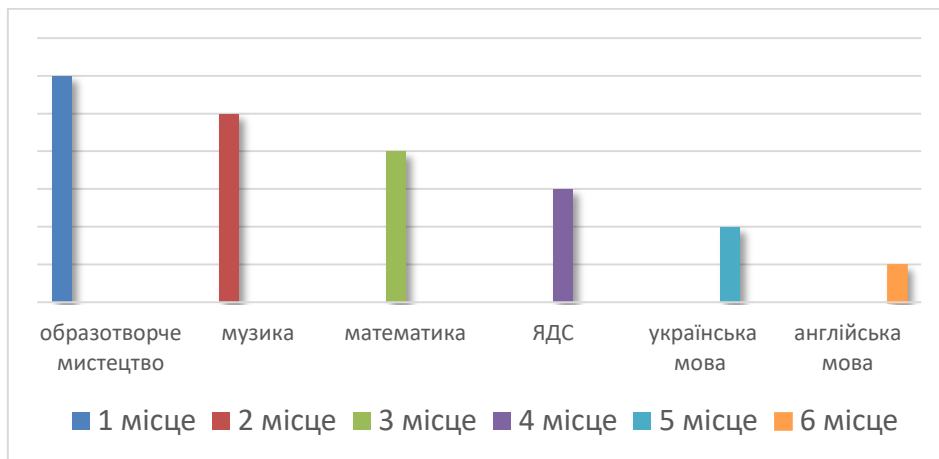

Рис. 3. Навчальні уподобання молодших школярів

Варто відзначити, що більшість дітей надало перевагу урокам мистецького циклу, які відіграють важливу роль у формуванні ціннісних орієнтацій дитини, особливо в молодшому шкільному віці. Шляхом аналізу і відчуття мистецьких творів, особливо тих, які висвітлюють життєві труднощі та радощі, в учнів формується здатність сприймати і розуміти почуття інших людей, виражати себе та свої ідеї через художню діяльність. Цей процес стимулює розвиток креативного мислення і здатність шукати альтернативні шляхи розв'язання проблем.

Художня діяльність впливає на творчий розвиток дитини, її пізнавальної сфери, мислення та уявлення. Для того, щоб визначити особливості пізнавальних процесів нами було використано методики: «Незавершений малюнок», «Четвертий зайвий», «Вербальна фантазія». Виконуючи завдання «Незавершений малюнок» дитині потрібно було домалювати те, що асоціюється у неї з цінністю. Результати дослідження засвідчили, що лише 17% респондентів змогли у малюнку передати власне бачення цінності. Більшість робіт (67%) були стереотипними, у них було відображено переважно матеріальні цінності: гаджет, машина, іграшка, будинок, прикраси тощо. У завданні «Четвертий зайвий» молодшим школярам потрібно було знайти серед запропонованих об'єктів найменш цінний та найбільш цінний та аргументувати свій вибір. На жаль, 62% респондентів до цінних об'єктів віднесли ті, які несуть матеріальну цінність, і лише 13% дітей надавали перевагу об'єктам, які несуть у собі духовну цінність. Завдання «Вербальна фантазія» полягало в тому, щоб діти пофантазували на тему «Якби я був чарівником, то найбільшою цінністю було б...». Відповіді учнів були різноманітні. Переважна більшість опитаних (64%) у категорію цінність віднесли матеріальні блага «...гарний будинок», «...чудо машину», «...найпотужніший комп'ютер». 28% передбачала орієнтацію на духовно-культурні цінності «...любов до дітей», «...щастя», «...радість в домі». Зазначимо, що реалії сьогодення внесли корективи у розуміння цінностей дітей. Значна частина респондентів (83%) додавали до своїх відповідей бажання перемоги та миру. Для дітей ці категорії є надзвичайно важливими, актуальними і несуть ціннісний зміст.

У ході дослідження ми мали на меті з'ясувати, який рейтинг посідають мистецькі твори в уподобаннях дітей та чи розуміють учні їхній духовно-ціннісний потенціал, а також для того, щоб визначити оціночне ставлення респондентів до світу речей, було запропоновано виділити з ряду предметів ті, які б діти хотіли отримати в подарунок. Результати були наступними: гаджет – 41%, іграшка – 28%, гарний одяг – 15%, книга – 8%, картина – 5%, вишивка – 3%. Значний відсоток учнів надали перевагу гаджету та іграшці, що можемо пояснити впливом сьогодення на дитину.

Для того, щоб з'ясувати рівень зацікавленості дітей творами мистецтва та визначення вміння давати естетичну оцінку творам мистецтва, було запропоновано дати порівняльно-

оціночну характеристику речам, які несуть у собі різне призначення: утилітарне та художнє. Проаналізувавши отримані результати можемо зазначити, що учні інтуїтивно відчують цінність творів мистецтва, але ґрунтовно пояснити чим той чи інший виріб мистецтва цінний змогли лише одиниці (19%). Цей результат нашо́вхує на певні висновки: учням не вистачає елементарних знань про ціннісну природу мистецтва, більшість керується інтуїцією; робота в школі не достатньо спрямована на формування художньо-оцінних суджень дітей; досить низький рівень зацікавленості дітей творами мистецтва; не в достатній мірі реалізується потенціал художньої діяльності у формуванні ціннісних орієнтацій учнів. Тому постає потреба у визначенні шляхів формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі художньої діяльності.

Художня діяльність відіграє важливу роль у формуванні ціннісних орієнтацій молодших школярів та дозволяє дітям виражати свої почуття, думки та ідеї через творчий процес, сприяючи розвитку їхньої особистості в ціннісному аспекті. Для того, щоб забезпечити ефективний вплив на формування ціннісних орієнтацій учнів початкових класів у процесі художньої діяльності, вчителю необхідно враховувати систему педагогічних умов, а саме: готовність учителів до формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі художньої діяльності; забезпечення емоційно-ціннісного компоненту у процесі художньої діяльності; використання аксіологічного потенціалу мистецтва в освітньому процесі.

Готовність учителів до формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі художньої діяльності є критично важливою для успішної роботи з учнями. Вона передбачає не лише знання методики та педагогічних підходів, але й психологічну та педагогічну готовність вчителя до впливу на ціннісні орієнтації дітей через художню діяльність. Це включає в себе розуміння моральних, етичних, культурних і соціальних аспектів цінностей. Вчитель повинен володіти методами і техніками, що дозволяють ефективно використовувати художню діяльність для формування цінностей. Готовність вчителя до формування цінностей через художню діяльність передбачає готовність до постійного самовдосконалення і професійного розвитку і є ключовим чинником, що впливає на якість навчання та особистісний розвиток дітей.

Забезпечення емоційно-ціннісного компоненту у процесі художньої діяльності допомагає створити сприятливе середовище для розвитку особистості учня, розкриття його творчого потенціалу та формування цінностей. Емоційно-ціннісний компонент у процесі художньої діяльності відноситься до сфери емоцій та цінностей, які виникають, розвиваються та виражаються під час творчого процесу у мистецтві. Учні в процесі художньої діяльності можуть виражати різні емоції, такі як радість, смуток, захоплення, роздуми, страх тощо [4]. Художня діяльність дозволяє учням виразити свою індивідуальність та особистісний розвиток через творчий процес. Емоційно-ціннісний компонент у процесі художньої діяльності допомагає учням розвивати свої емоційні та соціальні навички, виражати свої думки і почуття, розуміти цінності, які їхні роботи можуть нести, і створює можливість для особистісного зростання через творчість.

Аксіологічний потенціал мистецтва в освітньому процесі включає в себе можливість розвивати цінності, переконання та світогляд учнів через художню діяльність. Мистецтво може бути потужним інструментом для формування ціннісних орієнтацій та сприяти освітньому процесу, що враховує етичні, культурні та соціальні аспекти. Мистецтво допомагає учням розглядати та розуміти різні цінності, які відображені в творах мистецтва. Мистецтво відображає культурну спадщину та історію різних народів. Вивчення мистецтва різних епох і культур сприяє розумінню та поваги до різноманітності культурних традицій. Аксіологічний потенціал мистецтва допомагає створити освітнє середовище, де в учнів формуються цінності, переконання та самопізнання.

Реалізація педагогічних умов формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі художньої діяльності передбачає дотримання поетапності. Перший, мотиваційний

етап визначає характер пріоритетність, коли цінності стають для учнів необхідною потребою, стимулюється інтерес та емоційно-ціннісне ставлення до процесу, оточуючого середовища, явищ, мистецтва тощо. Другий етап, діяльнісний, передбачає визначення змісту, теми, формування здатності до аналізу, порівняння, розвитку критичного мислення та формування здатності до інтелектуально-емоційного розуміння аксіологічних понять. Третій, оцінний, етап орієнтований на узагальнення та систематизацію сформованих компетентностей шляхом удосконалення практичних умінь і навичок, корегується учнівська діяльність.

Формування ціннісних орієнтацій учнів у процесі художньої діяльності включає такі напрями:

- ставлення до себе (об'єктивна самооцінка, вміння визнавати свої сильні та слабкі сторони, готовність працювати над вирішенням проблем, здатність до саморозвитку, самовдосконалення);
- ставлення до друзів та однолітків (здатність розуміти та співпереживати, готовність прийти на допомогу, толерантність до недоліків інших, здатність поступитися власними переконаннями та інтересами заради друзів);
- ставлення до старших (уважність до старших і оточення незалежно від ситуації, повага до дорослих);
- ставлення до праці та обов'язків (виконання запропонованих завдань, допомога батькам);
- ставлення до природи (любов і повага до природи, активна турбота про її охорону, єдність з природою).
- ставлення до суспільства, держави та мистецтва.

Розвивальний потенціал художньої діяльності закладений у самій її природі і пояснюється тим, що у формуванні духовних інтересів і ставлення до світу в цілому емоційний аспект свідомості та особистісні естетичні ідеали мають пріоритет над інтелектом. Формування цінностей дитини неможливе без розвитку художнього сприйняття, багатства уявлень дитини про навколишній світ. Слід зазначити, що активність і відкритість особистості є своєрідним стимулом для сприйняття педагогічних впливів. З віком активність особистості поступово зростає і якісно змінюється.

Художня діяльність відіграє важливу роль у формуванні ціннісних орієнтацій і впливає на сприйняття та розвиток цінностей у дитини. Художня діяльність, така як малювання, література, музика і театр, дозволяє молодшим школярам сформулювати свої ідеї, переживання і цінності через твори. Власна творчість або сприймання творів мистецтва може допомогти дитині краще зрозуміти себе, свої переконання та цінності. Працюючи над творчими завданнями або аналізуючи мистецькі твори, учень може отримувати інсайти щодо своєї внутрішньої сутності та переконань. Художня діяльність розширює горизонти і допомагає дітям зрозуміти і прийняти інші культури, погляди та способи життя.

Ціннісний підхід неможливо відокремити від питань ціннісної орієнтації, морального виховання та загального соціокультурного середовища, які впливають на розвиток особистості дитини. Важливим способом формування ціннісних орієнтацій є занурення у світ культури, моралі та духовності. Індивідуальні вподобання та мотивації визначають, які цінності є для дитини пріоритетними.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Художня діяльність вимагає аксіологічного підходу, що передбачає: розвиток обізнаності з художньо значущими творами мистецтва та вміння їх оцінювати; розвиток глибини емоційного відгуку, тобто афективного реагування на твори мистецтва; формування оцінного ставлення до творів мистецтва та довкілля; розвиток здатності творчо виражати свої враження. Таким чином, процес формування ціннісних орієнтацій молодших школярів відбувається через системне залучення дітей до різноманітних видів художньої

діяльності, яка ґрунтується на сприйманні та естетичній оцінці творів мистецтва та освоєнні засобів художньої виразності; формування в молодших школярів здатності втілювати набутий художньо-естетичний досвід у власній творчості; забезпечення взаємозв'язку між здібностями та потребами дитини, інтересами й іншими мотивами художньої діяльності; звернення до сенсорного та естетичного досвіду дитини.

Формування ціннісних орієнтацій творчої особистості має здійснюватись шляхом інтеграції художньої діяльності з мистецтвом і культурою. Формування ціннісних орієнтацій впливає не тільки на характер художньої творчості учня, а й на психофізіологічний розвиток особистості. Процес формування ціннісних орієнтацій в процесі художньої діяльності має бути спрямований на послідовне і поступове залучення дитини до соціально значущих цінностей і формування зрілої особистості як суб'єкта життєдіяльності.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розв'язання наукової проблеми. Перспективами подальшого дослідження є вивчення наступності у формуванні ціннісних орієнтацій дітей в процесі трудового навчання між початковою і середньою ланками освіти та співпраці початкової школи з позашкільними закладами освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Закон України Про освіту (2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 06.12.21)
- [2] Бех І. Д. (2015). Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Т.2. Чернівці. 640 с.
- [3] Масол Л. (2019). Нова українська школа: Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво». Навчально-методичний посібник. Київ. 208 с.
- [4] Lazarenko N. I., Brovchak L. S., Starovoit L. V. (2019). The development of musical intelligence in junior schoolchildren during the lessons of the artistic cycle. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Vol. IV. P. 422–439. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/3999>

TEACHING KIDS VALUE ORIENTATION IN THE PROCESS OF ARTISTIC ACTIVITY

Starovoit Lesia Vasylivna

Ph.D. in Pedagogy, Associate professor, Head of the Department of artistic disciplines, preschool and elementary education
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,
Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-5888-1651
starovoit.vin@gmail.com

Yakymenko Yuliya Ihorivna

assistant of the Department of artistic disciplines, preschool and elementary education
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,
Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-7552-359X
jyliett@ukr.net

Abstract. The article is devoted to socially significant problem of teaching kids value orientation in the process of artistic activity. Junior school age as the initial stage of a child's socialization needs special attention. A child who goes to comprehensive secondary school receives an opportunity to get pedagogical influence on their personality. Artistic activity in the educational process is an essential foundation in teaching children values. It contributes to the formation of the child's personal position, the desire for self-expression, the development of cognitive interests, the formation of the ability to understand an artistic image, etc. The meaning of the concept of "value orientations" is shown as a set of values, beliefs and ideas that determine what is important, valuable and acceptable in life for a specific person or community.

The article describes the theoretical and methodological foundations of the study that analyzes the problem of teaching kids value orientations in the process of artistic activity. The influence of age and individual characteristics on the process of teaching value orientations of younger schoolchildren is shown here. The article defines pedagogical abilities for artistic activity in teaching value orientations of younger

schoolchildren. The author describes the criteria and indicators that are used to estimate the formation of kids` value orientations in the process of artistic activity. The research outlines the ways and methodical foundations for teaching value orientations of younger schoolchildren in the process of artistic activity, specifies pedagogical conditions for optimizing their formation in younger schoolchildren. It also reveals the features of the axiological approach in the process of artistic activity as an educational requirement of the time, determines the indicators of the methodological willingness and readiness of teachers for teaching younger schoolchildren value orientations in the process of artistic activity.

Keywords: axiology; value orientations; artistic activity; primary school age

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Zakon Ukrainy Pro osvitu (2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (access date: 06.12.21). (in Ukrainian).
- [2] Bekh I. D. (2015). Vybrani naukovi pratsi. Vykhovannya osobystosti. T.2. Chernivtsi. 640 c. (in Ukrainian).
- [3] Masol L. (2019). Nova ukrayins'ka shkola: Metodyka navchannya intehrovanoho kursu «Mystetstvo». Navchal'no-metodychnyy posibnyk. Kyiv. 208 c. (in Ukrainian).
- [4] Lazarenko N. I., Brovchak L. S., Starovoit L. V. (2019). The development of musical intelligence in junior schoolchildren during the lessons of the artistic cycle. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Vol. IV. P. 422–439. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/3999>. (in Ukrainian).